

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Красимира Йорданова Мутафова, преподавател по История на българските земи през XV – XVII в. във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, катедра „Стара и средновековна история“

на научните трудове, представени от доц. д.и.н. Орлин Стаменов Събев, единствен участник в конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ в Института за балканистика с Център по тракология „проф. Александър Фол“ при БАН в професионално направление 2.2. История и археология, научна специалност „Документалистика, архивистика, палеогеография, вкл. историография и изворознание“, за нуждите на секция „Културна история на балканските народи“ при ИБЦТ, обявен в „Държавен вестник“, бр. 52/ 30.06.2017 г. (с. 41)

Данни за конкурса. Със заповед № 402 РД-16/17.07.2017 г. на Директора на Института за балканистика с Център по тракология „проф. Ал. Фол“ при БАН съм определена за член на Научното жури, във връзка с обявения конкурс. Предоставените ми документи по процедурата показват, че тя е протекла според всички изисквания на Приложението към Правилника на Научния съвет на ИБЦТ относно Условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности. Представени са документите на единствения кандидат, който участва в обявения конкурс – доц. д.и.н. Орлин Стаменов Събев.

Данни за кандидата. Познавам Орлин Събев отдавна – от времето на следването му във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ и имам преки наблюдения и впечатления от първите му научни изяви още от студентските му години. Вече над 20 години следя отблизо бързото му научно израстване и професионално развитие, последвало успешното му дипломиране през 1995 г. в специалност „Български език и история“. Почеркът на задълбочен и прецизен в детайлите изследовател, пролича още в дипломната му работа, която той доразви и защити през 2000 г. като докторант на самостоятелна подготовка (1996–1999) в Института по Балканистика, секция „Балканите XV–XIX в.“. Атестат за научните достойнства на публикуваната му като монография дисертация е академичната награда на БАН за млади учени „Акад. Марин Дринов“ (2002). От 2001 г. О. Събев е научен сътрудник II степен, а след няколко години (2004 г.) н.с. I степен. След обявен конкурс (2005 г.) е

избран за ст. н. с. II степен („доцент“ от 2010 г.) по научната специалност „Документалистика, архивистика, палеография (вкл. историография и източникознание)“. От 2013 г. и до днес е доцент в секция „Културна история на балканските народи“ в ИБЦТ. Важен етап в творческата му кариера е защитеният докторат за придобиване на научната степен „доктор на науките“ (2015 г.).

За компетенциите и задълбочените научни изследвания на доц. Събев несъмнено допринасят и многобройните му специализации в редица университети и изследователски центрове в чужбина (Кеймбридж, Истанбул, Анкара, Букурещ, Принстън, Ню Йорк) и възможността за работа в библиотеките и архивите в Турция, Румъния, САЩ и др. Своя международен авторитет и отчетлива разпознаваемост в научните среди Орлин Събев е изградил и като участник в значими международни научни форуми. В представената от него документация са посочени 33 участия в международни конференции и симпозиуми, предимно в чужбина, за периода 2006–2017 г. (1 в България, 22 в Република Турция, 4 в Германия, 2 в Румъния, 1 в Австрия, 1 в Англия, 1 в Холандия и 1 в Канада).

Паралелно със своята изследователска работа О. Събев изпълнява и административни функции: научен секретар (2008-2011), ръководител секция „Балканите XV–XIX век“ (2010 г.) и и. д. зам. директор на ИБЦТ (2010).

Описание, бележки и приноси на научните трудове. На настоящия конкурс Орлин Събев се представя с научните си изследвания, публикувани след избора му за ст. н. с. II степен („доцент“) през 2005 г. Дори и само количествените параметри на публикациите му за периода 2006–2017 г., отразяват една впечатляващо обемна научна продукция с ясно профилирани цели в областта на османската книжовност, книгопечатане и образование в българските земи и на Балканите (XV–XIX в.): 3 монографии (само част от съдържанието на две от тях, посветени на Робърт колеж, публикувано на бълг. и англ., се припокрива изцяло), 22 студии, 20 статии, 4 енциклопедични рубрики, 3 рецензии (едната е отпечатана в две различни списания) и 2 отзива на книги. По-голямата част от изследванията, включително и монографичните, са издадени на няколко езика, в няколко държави в авторитетни наши и чужди списания, тематични поредици и юбилейни издания.

Своите дългогодишни изследователски търсения О. Събев обединява в последната си монография „Книгата и нейния храм (история на османските

библиотеки в България)”. Предложеният за рецензиране труд е задълбочено и многоаспектно сравнително изследване на историята на османските библиотеки в България в рамките на 430 страници текст (с приложенията, библиографията, послеписа, резюме на английски език и показалци), резултат от целенасочените продължителни проучвания на автора в архивите, библиотеките и музеите в България, Турция и Англия. В структурираната в пет глави, предговор, увод и заключение книга, по убедително аргументативен начин са синтезирани дългогодишните научни дирения на Събев в областта на османското познание, османските образователни институции и книгопечатане.

Изследваната проблематика, дълго време пренебрегвана в българската историография, през последните няколко десетилетия привлича и продължава да задържа интереса на редица български и чужди османисти. Статията на Джевдет Чулпан и първото по-обзорно изследване на Михаила Стайнова през 60-те и 80-те години на XX в. през последните години са последвани от приносните публикации с частен или по-общ характер на Стоянка Кендерова, Зорка Иванова, Анка Стоилова, Светлана Иванова, Исмаил Ерюнсал и др. Приносни изследвания, които О. Събев коректно, макар и накратко, представя с основните техни акценти и постижения (с. 17-24). Ето защо и една от целите, които си поставя, както сам той подчертава, е да прецизира, допълни и обобщи досегашните проучвания, включително и собствените си през последните години, и да проследи историческото развитие на османските библиотеки в българските земи. Постигнатият резултат далеч надхвърля тези рамки.

Впечатляващата документална база на изследването и представени нови архивни данни както за вече известни в научната литература библиотеки, така и за напълно непознати книжни фондове не само разширяват известната досега география на разпространение на османските библиотеки в българските земи, но разкриват и непознати детайли от историята и организацията на тези институции. За разлика от по-скоро статичното описание на книжните колекции в османските библиотеки, характерна черта на по-ранните изследвания, книгата на О. Събев е успешен опит да се проследи в развитие историята на османските библиотеки в българските земи с оглед причините за появата им, специфичните функции, които изпълняват, обогатяването/ респ. загубите в книжния им фонд.

Приложен е нов методологичен подход, на който всъщност е подчинено цялото изследване – обзорен преглед на османските образователни институции и анализ на образователната им политика (в I глава), който предшества

представяното на книгохранилищата. Авторът неколккратно подчертава, че както личните колекции, така и обществените библиотеки могат да бъдат адекватно изследвани единствено през „призмата на османските образователни концепции и практики“ (с. 25). В този контекст е потърсена тясната обвързаност между личните колекции с книги и обществените библиотеки, колкото и да е условно до XIX в. това оживено дискутирано през последните години разграничение, като за първи път в историографията те са включени в рамките на едно изследване (Обстоятелствено е аргументирано отправното за цялото изследване по-широко разбиране на понятието „обществени библиотеки“ от гледна на точка на дарителите и ползвателите от съответния социум, вакъфския статут на тези библиотеки и др.).

Много добре обмислена и балансирана, оригиналната структура на представената монография е изцяло подчинена на тази основна концепция. Неслучайно един от основните акценти е поставен върху корелацията между тематиката на съхраняваната в османските библиотеки литература и учебната програма, по която се провежда религиозно-правното обучение в медресетата или в т.нар. дерсиета в джамиите и в частност в дворцовите училища (*ендерун мектеби*), формирали част от османския образован елит. Поставеният фокус върху пространното представяне на концепцията и класификацията на науките в съчиненията на Ташкьопрюлюзаде в средата на XVI в. (интерпретирана, но далеч по-синтезирано, в монографиите на Събев върху османските училища и османското книгопечатане), следвана в основните си пунктове от по-късните османски автори, както и в анонимния текст “Седем звезди” от 1741 г., не е самоцелен. Предложеният анализ на тези основни съчинения, дава реална представа за рационалното и консервативното в учебната програма на османските медресета през първата половина на XVIII в., устойчива в основните си компоненти и на практика непроменена до нач. на XX в., както сочат изведените сравнителни данни (приложение 1). Разгледаната в детайли, с характерната за О. Събев скрупулозност, обща рамка на османските образователни институции донякъде контрастира с твърде лаконично представената според мен концепция за познанието в ислямската мистична традиция, за която съществува изключително богата изворова база и нарастваща буквално лавинообразно литература още от края на XIX в.

Обосновано важно място в първа глава заема преходът от ръкописна към печатна култура през XVIII–XIX век, детерминиран не само от печатните

технологии, но и, както отбелязва авторът, от промените на ментално ниво на мюсюлмани и иноверни, включително и от начина и целите на четенето. Масовизирането на книгата променя не само природата на знанието, но и съдържанието и приоритетите на образованието, а книгопечатането оказва безспорно влияние и върху обема, и върху характера на съхраняваните в частните домове или в обществените библиотеки фондове с книги.

Направеният преглед на османската концепция за познанието и науките в контекста на османската образователна система, дава реална представа, доколкото е възможно, за интелектуалния профил на грамотните и образовани хора, който в немалка степен определя тематиката на книгите, които са притежавали и съхранявали – въпроси, разисквани във втора глава. Обект на изследване в нея са личните библиотеки на притежателите (а вероятно и читателите) на книги в два значими центъра на османското културно пространство в българските земи – София и Русе. Лично аз съм силно впечатлена от подходящо подобрения подход при изследване на наследствените описи на жители на двата града (от втората половина на XVII до първата половина на XIX в.) като основен източник за проучване на „османските лични колекции от книги“ и на тематичния профил на читателския интерес. Задълбоченият анализ на наследствените описи в софийските и русенски сиджали е позволил на автора да представи пунктуален „тематичен профил на читателския интерес“, респ. „социален портрет на масовия читател мюсюлманин“ и на лицата, професионално ангажирани с „писаното слово“. Доста любопитно, а и в немалка степен провокативно, е сравнението с „притежателите на книги в Англия“ и с българите, колкото и ограничени да са сведенията за тях. (Не съм убедена доколко е изцяло съпоставимо, и то като качествена характеристика на интелектуалния елит, направеното сравнение относно ползването на арабски език (спрямо турския) и на гръцки и латински спрямо английския (с. 127).

За високата научна стойност на изследването несъмнено допринася и последователно разгледаната османска и ориенталска книжнина и нейния „подслон“, „дом“, „храм“ – библиотеките към медресета, джамии и дервишки обители, самостоятелни библиотеки, големите „градски“ библиотеки с отчетливо изведен профил на ползвателите на книги. Представянето им в общата рамка на монографията не само допълва конкретиката относно османските библиотеки, но на практика реконструира културната история на

едни от най-големите градски центрове – средища на книжовен и религиозен живот на българите, но и на мюсюлманска книжовна дейност (Шумен, Русе, София, Пловдив, Свищов, Силистра, Разград, Видин, Търново, Стара Загора, Никопол, Ямбол, Плевен и др.). Без да се спирам в детайли на отделните библиотечни центрове, разгледани в III, IV и V глави, тук бих искала да обърна по-специално внимание на задълбочения и фактологично уплътнен анализ на библиотеките в София, Шумен и особено на тези в Търново. Не се съмнявам, че изключително интересните разсъждения относно съдбата на българското ръкописно наследство и ролята на османските библиотеки в Търново за съхраняването му ще провокират не само специализирания, но и широкия читателски интерес.

Един от основните изводи на автора, аргументирано доказан и подходящо илюстриран в приложените многобройни таблици, е, че по-значителните библиотечни фондове, са се формирали основно при османските медресета, за да обслужват нуждите от учебна литература на преподавателите и учениците. Подобни според него са целите и функциите и на самостоятелните библиотеки. По-скоро като примери за case study обаче бих определила представените библиотеки към дервишките обители (с. 185-193), което в известна степен омаловажава ролята на ислямския мистицизъм и на основаните текета (завиета) като важни религиозни, културни и дори образователни центрове, немалко от които са субсидирани от представители на централната и провинциална османска власт. Ще отбележа, че всички мои препоръки към най-новата книга на О. Събев, изложени в представения от мен писмен отзив при обсъждането на ръкописа в секция „Културна история на балканските народи“ в ИБЦТ, са взети под внимание от автора.

Представените за рецензираните студии и статии на О. Събев за периода 2006-2017 г. показват, че повече от едно десетилетие той разширява своята изследователска проблематика в областта на османската култура в българските земи и на Балканите (XV – XIX), като навлиза и в свършено нови тематични полета. Публикациите му условно биха могли да бъдат обособени в три големи групи. Немалка част от тях са пряко свързани с двата му доктората и хабилитационния му труд. Втората група студии и статии са по тематиката на последната му монография. Третата група изследвания, публикувани на български, английски, френски и турски език, са с различно съдържание, разискващи проблеми с доста широка тематична амплитуда и хронологически

диапазон.

I. Макар част от студиите и статиите върху османските образователни институции и османското книгопечатане, да преповтарят изложеното в двете монографии на автора, други от тях разширяват хронологическите граници и детайлизират представянето на проблеми, поставени най-вече в хабилитационния му труд. В центъра на повечето изследвания, свързани с османското книгопечатане, са различни аспекти от живота, личността, образованието, семейството, професионалната кариера на Ибрахим Мютеферика и др. все още дискуссионни в историографията въпроси (Б.14, Б.16, Б. 21, В.10, В.14, В. 20). Въпросът за различните перцепции – европейски и османски, на ръкописната и печатната култура, е обстойно разискван в студията с провокативното заглавие “Девица за рая или блудница за ада: рецепцията на арабографичната печатна книга в османското общество”. Интересни ракурси от изследваната тема предлагат и други публикации (В. 6, В. 10, В. 19) на Събев, сред които ще открия изследването на материалния статус на 13 печатари и търговци на книги/ръкописи на основата на сравнителния анализ на издирените от автора наследствени описи от XVIII и XIX в. Към тази група студии и статии могат да бъдат посочени няколко (6) (на бълг., англ., тур. и гръцки език), в които се разискват значими проблеми, определящи концептуално изследването му върху Робърт колеж и българите.

II. Втората група публикации, най-вече от типа case study, разглеждат в детайли въпроси, намерили място в общата рамка на последната му книга или предложили любопитни моменти от „битието“ на книгата във всекидневието на мюсюлманите, донякъде лаконично маркирани в монографията му.

III. Студиите и статиите от третата група трудно биха могли да бъдат поставени под общ знаменател като тематични полета на изследване. Само условно те биха могли да бъдат разграничени в няколко подгрупи от гледна точка на жанрова характеристика и тематична насоченост: с извороведски характер, разширяващи и обогатяващи информационната база на проучванията върху историята на българските земи и Османската империя; със специфично историографска проблематика; свързани с актуални и дискуссионни теми, със значими за османското и развитието на българското общество проблеми.

С подчертано приносен характер са публикациите с въведени в научно обръщение османски и други извори, съхранявани в османските архивни фондове у нас и в Република Турция. Част от тези непубликувани документи са

дадени *ин екстензо*. Такъв е случаят с документите относно бекташийското теке „Хафъз баба“ до с. Врани кон (Кара атлар), един от центровете на братството Бекташия в Североизточна България. Статията (на турски език) разширява с нови архивни данни вече публикуваната информация относно този значим мюсюлмански култово-образователен комплекс в друго изследване на автора (Документи от началото на XIX в. за мюсюлманския култово-образователен комплекс „Хъфъз баба“ в с. Врани кон (Кара Охатлар). – В: Град Омуртаг и Омуртагския край. История и култура. Т. 2. В. Търново, 2003, с. 324–356). Неизвестни факти относно благоустройствени дейности по различни реки, предприети от османските власти, разкриват обнародваните османски документи от Ориенталския отдел на НБКМ в друго изследване на О. Събев (В 17). Предполагам, че компетенциите и приносите му в тази насока ще бъдат по-подробно оценени от други рецензенти. Тук аз само ще отбележа, че публикуването им отговаря на всички археографски изисквания – превод, приложени факсимилета и транслитериране на османския текст от арабица на латиница. Други непубликувани извори са въведени в научно обръщение само с представените обобщени данни и с пълна археографска справка. Така е обнародван подробният (муфассал) регистър за района на нахията Денизли (Topuzlu), съхраняван в НБКМ - София, датиран през 20-те години на XVI в. по водните знаци на използваната хартия и на някои съдържащи се в него данни, който според автора вероятно е един от най-ранните, свързани с района на нахията. В някои свои публикации Събев поставя акцент най-вече върху характеристиката на определен тип извори като източник на информация и прилаганата методика за изследването им. От този тип е статията с представен задълбочен извороведчески анализ на спецификата на османските наследствени описи, разнообразието на заложената в тях информация, начините за игнориране на неточностите при интерпретирането им и пр.

С ракурс към изворите, но само донякъде, е изследването за село Лиляк (Чикендин) по данни, извлечени от османски поземлени описи и други данъчни регистри от средата на XV до 70-те години на XIX в., съхранявани в български и турски архивохранилища. Авторът успешно мултиплицира резултатите от изведената крива на промените в етнодемографския облик на селото – от изцяло християнско към с доминиращо мюсюлманско население – и практически успява да „разчете заличените текстове“ в историческата съдба на едно от големите села в днешния Търговишки край. Заслужава внимание

аргументираното в детайли предположение, че и селото, и името Чикендин (Чекандин, Чекандинова, Чекендин в най-ранните описи) е с предосмански (най-вероятно тюркски) произход и едва впоследствие е възприето от силно редуцирания състав на християните като „турско“. По ирония на съдбата, както изтъква Събев, през 1934 г. името Чикендан, с което селото най-вероятно е известно в периода на Второто българско царство, е сменено с „българското“ име Лиляк, само по себе си обаче с турско-персийски произход. Тук, както и в други свои публикации, на които ще обърна внимание по-долу, авторът изяснява собствената си гледна точка относно акта на преименуване на лични или на селищни имена, като опит за създаване на имена палимпсест, които заличават или се опитват да изтрият от паметта старите имена.

В статиите, посветени на специфично историографски проблеми, авторът прави опит за обобщено представяне и анализ на съвременните османистични изследвания в България и на българската историография относно османската книжовна култура. Ще отбележа твърде лаконичното, с пропуски изложение, в направения опит за обобщено представяне на българската историография, свързана с историята на Османската империя и на българските земи в периода на османско владичество (В 7, на тур. език), за разлика от сравнително изчерпателната библиография в другото негово изследване (В 8).

Като брой публикации (на български, английски, френски и турски език) най-голяма е условно обособената от мен трета подгрупа. В рамките на настоящата рецензия едва ли би било възможно да коментирам в детайли дори малка част от всички тях. Ще обърна по-специално внимание само на определени студии и статии, които според мен са показателни не само за професионалното развитие и позиции на кандидата по актуални, злободневни и дискуссионни в историографията проблеми, но имат и ясно изразен обществен отзвук. Сред тях попада една от последните, остро полемични студии на О. Събев относно съдбата на „турските“ кости от Плевен след Руско-турската война от 1877–1878 г. (публикувана през 2016 г. в „Историческо бъдеще“). Поводът е избухналият преди няколко години скандал около съдбата на костите на загиналите в Плевенската епопея османски войници, провокиран от издадения през 2012 г. сборник със статии „Турците в България. История, традиции, култура“, и излязлата в отговор „контракнига“ „По пътя на трупове от Плевен до Бристол“ (2015 г.). Във „вихъра“ на разразилата се в пресата, медиите и в научните среди дискусия, авторът се намесва с езика на документите и

научните аргументи – обективно поднесен, с крайно скруполюзен подход към детайла, анализ на наличните източници, на практика пренебрегнати и от двете страни. В опита да „реконструира“ историята с костите от Плевен и да покаже, че тезата на съставителите в контракнигата за недоверността на тази история е правилна, но че аргументацията е недостатъчна и неточна, О. Събев буквално „разнишва“ всички публикации в английската, американска, полска, турска и пр. преса по повод нашумялата през втората половина на 1881 г. „доставка на тленните останки на турските войници, използвани за наторяване на английската почва“. Не бих отминала и позицията на автора в дискусиата за характера на османското управление в българските земи, която книгата „Турците в България“ буквално разпалва. В синтезирания прочит на основните тези, противоречия и колебания в научните среди той стига до извода, че обективната наука не може да предложи на шумно прокламираните в медиите обществени настроения един единствен, безусловен, категоричен, „правилен“ и „окончателен“ термин за периода („робство“, „владичество“, „катастрофа“...).

Темата за „възродителния процес“, една от „най-горещите“ не само в научното, но и в общественото пространство през последните десетилетия, не убягва от вниманието на О. Събев. Въпросът за промяната на селищните имена, поставен в спомената статия относно село Лиляк, той доразвива в едно свое изследване относно същностните характеристики на т.нар. „възродителен процес“, публикувано само на турски (В 11). Според автора този процес би следвало да бъде разглеждан в по-широк идеологически контекст, надхвърлящ рамките на комунистическия тоталитарен режим и кампаниите за смяна на личните имена, и в по-дългосрочни исторически граници. Струва ми се, че точно в тази своя статия, в някои нейни аспекти О. Събев донякъде се отдалечава от типичната за него обективност, в опита да изведе този процес като израз на национална доктрина и разшири максимално хронологическите рамки и преките измерения на процеса в периода 1878–1989 г. Все пак следва да се отбележи, че и в корпуса с документи „Възродителният процес“. Българската държава и българските турци (средата на 30-те – началото на 90-те години на ХХ в.)“ (2009 г.), не само границата, но и същностната характеристика на процеса е чувствително преосмислена от съставителите в красноречивото „Възродителният процес“ – върхът на айсберга“.

Заслужават внимание и концептуално представените етапни промени в структура на османското общество преди и по време на Танзимата в една от

публикации от тази група, сполучливо обозначени с метафоричното „от пачуърк (patchwork) към пъзел (puzzle)“ (В 1). В тази, сравнително ограничена като обем статия, авторът демонстрира отлично познаване както на съвременните историографски тези за развитието на османското общество през т. нар. класически период и последвалите след него етапи, така и на знаковите за съответния период османски извори. С ясно послание към темата за „другия“ според мен е публикуваното на турски, английски и български изследване „Османският поглед към „странните“ изкуства на Европа (XVII–XIX)“ с представената в развитие перцепция на европейските изкуства, като печатарското изкуство, театър и опера сред османските турци, обозначаващи, поне първоначално, като „странни“, „чудати“ и „необикновени“.

В други свои публикации О. Събев поставя слабо изследвани или недостатъчно проучени в българската историография теми, някои от които са свързани с реализацията на негови научни проекти, в които „по правило“ включва непубликуван османски архивен материал. В сравнителен план с идеите и схващанията, наложени още в древногръцката медицина, авторът представя в детайли един обзор на османската концепция за физиологията и сексуалността на човешкото тяло, както и начините за неговата естетизация (Б 11). Важен акцент в изследването са опитите за нормативна регулация на практиките на сексуално поведение и общуване, в това число и на проституцията, която той поставя като проблем и в друга негова студия, базирана на богат документален материал (Б 20).

В изследователския инструментариум на О. Събев особено място заемат професионалното използване на различни компаративни техники, аналитичният подход към различния тип извори и приложената подходяща методика за прецизното извличане на информацията и интерпретирането ѝ, както и прекрасният му език и стил, за което допринася отличната му езикова подготовка. Авторският му почерк се отличава с подчертан „привкус“ към детайла, а изследванията му най-често са на границата между микро- и макроисторията, резултатите от които в повечето случаи успешно мултиплицира в общата рамка на проучванията си. Обща черта на научните му публикации са подходящо подбраните метафорични заглавия, индикативни за ерудицията му, преки или индиректни препратки към атмосферата и специфичните културни измерения на съответната епоха.

Категорично потвърждение за приносния характер и разпознаваемост на

трудовете на Орлин Събев е приложената справка за цитиранията (общо 387) за периода 2006–2017 г., в която са отбелязани 240 цитирания в чуждестранни, 88 в български научни публикации и 59 цитирания в докторски дисертации.

Важно място в творческата кариера на Орлин Събев заема преподавателската дейност. Началото ѝ поставят водените от него семинарни лекции и упражнения по дисциплината „История на българските земи XV–XVII век“ като хоноруван асистент в Шу „Еп. Константин Преславски“. За кратко време (2009 – 2010) е хоноруван преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, Философски факултет. От 2014 г. и понастоящем Събев е хоноруван преподавател в Шу „Еп. Константин Преславски“, катедра „Турски език и литература“, с лекционен курс на тема „Между перото и пресата: формиране и развитие на печатната култура в Османската империя (XVIII–XIX век)“ пред студентите от магистърска програма „Балканистика“. Същият лекционен курс води като хоноруван преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“ (от 2015), специалност „Библиотечно-информационни науки“ на ФФ, в магистърска програма „История на книгите и четенето“. Важен акцент в преподавателската активност на О. Събев са публичните лекции върху османската печатна култура, османските библиотеки и периода на реформите в османската история, изнесени в университети и престижни научни центрове у нас (СУ „Св. Климент Охридски“; ЮЗУ „Неофит Рилски“; Институт за фолклор при БАН) и др. и в чужбина (Orient-Institut, Sabanci University, Истанбул, Yalova University, Ялова; Central European University, Будапеща и др.).

В заключение ще подчертая, че безспорните качества и приносен характер на представената от кандидата научна продукция отговарят напълно на нормативните изисквания на ЗРАСРБ и Приложението към Правилника на Научния съвет на ИБЦТ относно прилагането му. На основание на всичко гореизложено оценявам положително кандидатурата на **доц. д.и.н Орлин Стаменов Събев** и като член на Научното жури ще гласувам убедено за избирането му на академична длъжност „професор“ в Института за балканистика с Център по тракология „проф. Александър Фол“ при БАН в професионално направление 2.2. История и археология.

Велико Търново
9 ноември 2017 г.

.....
(проф. д-р Красимира Мутафова)